

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 06.03.2024

Meie 05.04.2024

nr 1-4/24/1265, KLIM/24-
0238/-1K
nr 8-2/2414

Meresõiduohutuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu koostölastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on Justiitsministeeriumile koostölastamiseks esitanud meresõiduohutuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Justiitsministeerium koostölastab eelnõu märkustega.

I. Vastutuse norme puudutavad sisulised märkused

- 1. Eelnõu § 1 punktiga 81** jäetakse MSOS § 82 lõikest 1 välja sõnad „Reisilaeval viibivate isikute nimekirja koostamise korra või“.

Seletuskirjas (lk 25) märgitakse: „Reisilaeval viibivate isikute nimekirja koostamine on sätestatud MSOSi §-s 90³, mis reguleerib laeva saabumisest ja lahkumisest teatamata jätmist, samuti teabe ja ülddeklaratsiooni teatamata jätmist. Edastatavaks teabeks loetakse muu hulgas reisilaeval viibivate isikute nimekirja, mis tuleb koostada MSOSi § 31 lõike 1 alusel ning edastada enne reisilaeva sadamast väljumist elektroonilise mereinfosüsteemi kaudu.“

Juhime tähelepanu sõnastuse ebatäpsusele: MSOS § 90³ ei sätesta reisilaeval viibivate isikute nimekirja koostamist, vaid see on sätestatud MSOS § 31 lõikes 1. Palume seletuskirjas olev ebatäpsus parandada.

MSOS § 2 p 2 defineerib termini „laev“:

2) *laev* – veesõiduk, mida kasutatakse majandustegevuseks, riigihaldusülesannete täitmiseks või kutsekoolituseks, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 3 nimetatud väikelaev. Laevana käsitatakse ka üle 24-meetrise kogupikkusega veesõidukit, mida kasutatakse vaba aja veetmiseks;

MSOS § 2 p 29 defineerib termini „reisilaev“:

29) *reisilaev* – laev, mis veab üle 12 reisija;

Tõstatame küsimuse, kas MSOS § 82 lõikest 1 sõnade „Reisilaeval viibivate isikute nimekirja koostamise korra või“ väljajätmine on põhjendatud. Laev ja reisilaev on erinevad objektid, sest mõlema kohta on MSOS-s definitsioon esitatud. Muudatuse kohaselt ei ole enam MSOS §-s 82 hõlmatud reisilaev, kuid normi pealkirjast nähtub, et sätestatakse just reisijateveo ohutusnõuete rikkumisega seotud vastutus.

Lisaks tuleb seletuskirja täiendada viitega normile, mis sätestab, et reisilaeval viibivate isikute nimekirja loetakse edastatavaks teabeks.

Palume seletuskirja täiendada ning analüüsida, kas eelnõus esitatud muudatus on põhjendatud. Kui eelnõus esitatud muudatus ei ole põhjendatud, siis tuleb see muutmispunkt eelnõust välja jätta.

2. Eelnõu § 1 punktiga 82 täiendatakse MSOS-i §-ga 86¹ järgmises sõnastuses:

„§ 86¹. Veesõiduki kinnitamine navigatsioonimärgi külge ja navigatsioonimärgi kahjustamine

(1) Veesõiduki kinnitamise eest navigatsioonimärgi külge või navigatsioonimärgi kahjustamise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.“;

Seletuskirjas (lk 24) märgitakse: „MSOSi 16. peatükis (vastutus) tõstetakse meresõiduohutuse nõuete rikkumiste eest ettenähtud trahvimäärasid väärtemenetlustes. Enamike MSOSis sätestatud väärtesätete puhul on juriidilise isiku trahvimäär 3200 eurot (e 50 000 krooni) kehtestatud 2005. aastal ning seda pole sellest ajast muudetud. Tuleb ka arvestada, et see oli ka tol ajal kehtinud karistusseadustiku (KarS) § 47 lõike 2 kohane maksimummäär, kuid seda on KarSis vahepeal korduvalt tõstetud. Viimati tehti seda 2015. a jõustunud muudatusega, mille kohaselt on juriidilise isiku rahatrahvi maksimummäär väärteto eest 400 000 eurot.“

Jääb arusaamatuks, miks uue MSOS § 86¹ lõike 2 puhul jäädakse juriidilise isiku vastutuse osas siiski vana trahvimäära juurde ehk juriidilist isikut saab karistada rahatrahviga kuni 3200 eurot. Juhime tähelepanu, et samas on füüsilisele isikule ettenähtud maksimaalne karistus, mis võimalik ehk kuni 300 trahviühikut. Palume seletuskirja täiendada ja seda selgitada.

Seletuskirjas (lk 25) öeldakse: „MSOSi § 45 lõike 11 kohaselt on veesõiduki kinnitamine navigatsioonimärgi külge ja navigatsioonimärgi kahjustamine keelatud, kuid asjaomane väärtekoosseis seaduses seni puudus.“

Tegemist on regulatsiooniga, mis on MSOS-s olnud alates selle vastuvõtmisest (12.12.2001) ning siis oli § 45 lõige 11 sõnastatud järgmiselt:

(11) Laeva või väikelaeva kinnitamine navigatsioonimärgi külge või muul moel navigatsioonimärgi kahjustamine on keelatud.

Tõstatame küsimuse ja palume sellele seletuskirjas vastus esitada: kas praktikas on saagenud veesõidukite (palume ka täpsustada milliste veesõidukite) kinnitamine navigatsioonimärgi külge või muul moelnavigatsioonimärkide kahjustamine? Soovime seletuskirjas näha põhjust, miks on alles aastaid hiljem tekkinud vajadus väärtekoosseisu järele. Palume seletuskirja täiendada ka selgitustega, kuidas on praktikas seni seda probleemi lahendatud, kui palju selliseid juhtumeid on olnud ja kuidas on seda rikkumist tuvastatud.

3. Eelnõu § 1 punktiga 84 asendatakse §-des 90¹, 90², 94³, 94⁵, 94⁸ ja 94⁹ arv „100“ arvuga „300“;

Seletuskirjas (lk 26) märgitakse: „Suurem osa nimetatud trahvimääradest on kehtestatud 2004. aastal ning pole enam ajakohased ega mõjusad. Arvestades ka rikkumiste iseloomu (nt suur osa rikkumistest on seotud lootsimise nõuetega laeva kohustusliku lootsimise piirkonnas) ei ole põhjendatud madalama trahvimäära kehtestamine võrreldes muude MSOSis sätestatud väärtetega, mille eest on ette nähtud rahatrahv kuni 300 trahviühikut. Seejuures tuleb arvestada, et tegemist on maksimumsummaga ning väärteto menetlemisel võib konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades olla põhjendatud sellest madalama rahatrahvi määramine.“

Paraku jääb esitatud selgitusest väheseks ning seetõttu palume seletuskirja lisada statistika, mis näitab, et olemasolevad füüsilisele isikule ette nähtud karistused ei ole tõepoolest mõjusad. Palume seletuskirjas märkida, kui palju on neid konkreetseid sätteid reaalset praktikas rakendatud ja kui suured on olnud rahatrahvid nende rikkumiste eest. Kuna eelnõus esitatud 200 trahviühiku suurune tõus on märkimisväärne, siis peavad selleks olema veenvad ja praktikale tuginevad põhjendused. Palume seletuskirja täiendada.

4. Eelnõu § 1 punktiga 89 asendatakse § 94¹² (laeva mehitamisel tervisekontrollinõude rikkumine) lõikes 1 arv „20“ arvuga „300“.

Ilma liialdamata tuleb öelda, et tegemist on füüsilisele isikule ettenähtud trahvimäära erakordse tõusuga.

Seletuskirjas puuduvad selgitused ja statistika, mis sellist erakordset trahvimäära tõusu õigustaksid ja näitaksid massilist selle normi kohaldamist, mis ilmestaks, et niivõrd erakordne karistumäära tõus on möödapääsmatu.

Leiame, et niivõrd erakordne tõus ei pruugi olla põhjendatud ja arutlusele võiks tulla trahvimäära tõstmise näiteks kuni 100 trahviühikuni. Seda juhul, kui praktika ning statistika kinnitavad seda, et norm tegelikkuses ei oma mitte mingit mõju.

Märgime, et eelnõu § 1 punktiga 90 tõstetakse sama normi juriidilise isiku karistumäära kuni 20 000 euroni. Kui võrrelda seda tõusu teiste juriidilise isiku karistumäärade tõusuga (kuni 40 000 eurot, kuni 400 000 eurot), siis ilmneb, et MSOS §-s 94¹² sätestatud tegu on nii mõnestki teises normis sätestatud teost kergem ning seega ei saa ka füüsilise isiku tegu pidada teiste tegudega võrreldavaks.

Palume eelnõu muuta.

II. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

6. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiitsministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@just.ee
Einar Hillep
Birgit Hermann
Silja Tammeorg
Kristi Kool
Karl Joonas Kendla